

mete ali navade postavlja v nek nov kontekst, kjer je prvotna pomenska zveza porušena: *jaz pa previdno počepnem v narobe obrnjen kozarec in sem moker, še preden se vlije (Pojoče kapljice), ... Potem sem pesem odnesel na dvorišče in jo prebral z balkona (Daljnogled)...*

Po tipologiji Igorja Saksida lahko Gombačevo poezijo uvrstimo v zbliževalni ali dvogovorni tip. Njegova poezija ni vezana ne na čas ne na prostor, v njegovih pesmih ne najdemo niti neposrednega vzgojnega nauka niti takšnega, ki se spretno skriva za navidezno igrivostjo. Tudi vzornika, po katerem naj bi se bralec zgledoval, ne najdemo. Zunanja podoba pesmi je sproščena in podrejena fabuli oziroma izrazu. Prav tako Gombač otroštva ne vidi kot nekaj nekonfliktnega, saj je skoraj vsaka pesem nekakšen konflikt. Lahko gre za konflikt z okolico (z ljudmi in predmeti) ali pa za konflikt s samim seboj. Pozabljivost, nagajivost, strah, neprijazna okolica so motivi, ki jih glavni junak rešuje in reši na čudovito duhovit način z razširjanjem v poetični prostor. Gombačev junak je lahko ljubek, lahko pa je tudi pravo nasprotje. Je takšen, kot otroci so.

Jezik njegove poezije je podrejen vsebini, besedišče pa je izbrano z izred-

nim občutkom za jezikovni razvoj otrok – bralcev.

Kakšna je torej Gombačeva poezija? Predvsem v celoti odraža otroški način videnja oz. doživljanja stvarnosti, pesnik ne opisuje otroštva kot neko odraslemu oddaljeno idilo, temveč je otroškost središče poezije same. V igri, v dojemanju sveta, v logiki, kjer je vse mogoče in se vse lahko zgodi, oživlja svoj lastni infantilizem. Gombač ne gradi svojih pesmi toliko na jezikovnem izrazu kot na dogodku samem oziroma fabuli. V vsaki pesmi kar nekako odfrčimo v čudoviti svet domišljije, kjer se (če smo odrasli) smejimo anekdoti v pesmi s stališča odrasle vsevednosti in občudujemo razsežnosti domišljije, otroci pa gotovo neskončno uživajo v možnostih, ki se jim ponujajo, in neprecenljivi vsakodnevni tem. Boris A. Novak napoveduje v recenziji knjige njen nadvse ugoden sprejem med otroško beročim občinstvom. Goto-vo je to poezija, ki odpira novo stran v literarnem snovanju za otroke in mladino, zato z veseljem pričakujemo drugo zbirko tega mladega in nedvomno nadarjenega avtorja.

Alja Lipavica-Oštir

IZRAZITO OSEBNI LIKOVNI IZRAZ MOJCE CERJAK

Bina Štampe-Žmavc: Popravljalnica igrač. Ilustrirala Mojca Cerjak. Ljubljana, Mladinska knjiga 1994 (Velike slikanice).

Mojca Cerjak je za **Popravljalnico igrač** Bine Štampe Žmavc (Velike slikanice, Mladinska knjiga 1994) ustvarila likovne podobe, ki poudarjajo predvsem poetičnost in krhkost otroškega pravljičnega sveta. S tem je slikarka na svoj osebni način oplemenitila vzgojno raz-

sežnost pisateljčine pripovedi. Bina Štampe Žmavc je v *Popravljalnici igrač* namreč duhovito in dobrohotno z besedami naslikala nasprotje med otroško toplino in neposrednostjo in med pogosto preračunljivim svetom odraslih, ki ne osrečuje ne njih ne njihovih otrok. Pod pisateljčinim večim peresom, ki povezuje plemenito vzgojnost z izvirno pravljičnostjo, postane popravljalet igrač v parku Velikega mesta čarovnik, ki odraslim

prinese sanje, v katerih podoživijo svoje otroštvo: iščejo svoje stare polomljene igrače in hitijo z njimi v popravljalnico. Tako postane paviljon skupaj s popravljalcem igrač nazadnje glavna znamenitost mesta, otroci pa so srečni s svojimi starši, ki imajo po čarovniških sanjah nadomada zanje veliko časa in celo čas, da se z njimi igrajo.

Drobna pisateljčina umetnina, namenjena tako otrokom kot starem oziroma odraslim, je dobila v veliki slikanici z ilustracijami Mojce Cerjak idealno interpretko. Še več: Mojca Cerjak je pisateljčino zgodbo uporabila za svojo avtonomno likovno kreacijo.

Deset celostranskih in deset polstranskih ilustracij v slikanici pomeni nadaljevanje tistega slikarkinega načina oblikovanja podob, ki ga je iznašla za *Zvezdico Zaspanko* Frana Milčinskega (Velike slikanice, Mladinska knjiga 1993) ali za pravljico *Ne bom se opravičil* Sofje Leonidovne Prokofjeve (Drobtinice, Mohorjeva družba Celje, 1993). Vendar so v naštetih primerih opazne tudi razlike, ki govorijo za naravno razvijajoči se umetničin izrazito osebni likovni izraz. Mehkoba podob z ljubkimi junaki v ritmično razgibani diagonalni kompoziciji je ena najbistvenejših slikarkinih značilnosti. Oblikovalsko izjemno vešče včasih združuje akvarel z ostrimi črtnimi linijami ne le za označevanje figur, predmetov in prostorov, temveč ustvarja s kombinacijo različnih slikarskih tehnik uravnoteženo razmerje med interpretiranjem zgodbe na otroku privlačen način in s slikarkino osebno izpovedjo. Barvna ozadja so v *Zvezdici Zaspanki* uglasena na prevladujoči vijolični ton, v pravljici *Ne bom se opravičil* se barvna podlaga spreminja glede na vsebino pripovedi, v *Popravljalnici igrač* pa barvita ozadja v polstranskih ilustracijah izostanejo, v celostranskih pa

je kolorit uglasen na nežne sivo-zelene, rjavo-rumene, modrikaste, roza in vijolične tone; poudarjeno pa je kar pointilistično poigravanje polaganja barv pri slikanju dreves in drevesc v parku. Z oblikovanjem barvite rastlinske preproge slikarka pričara vtis sanjskega sveta oziroma s cvetočim grmičevjem oblikuje romantični prostor parka. V *Popravljalnici igrač* je v primerjavi z *Zvezdico Zaspanko* najprej opazna spremenjena barvna skala, manj izrazita je raba kontrastov med barvnimi ploskvami in črtno risbo, številnejše so duhovite nadrobnosti, ki opisujejo dogajanje v zgodbi. Nespremenjena pa ostaja diagonalna kompozicija, ki razkriva slikarkino dinamično naravo.

Tako kot v *Zvezdici Zaspanki* Mojca Cerjak tudi v *Popravljalnici igrač* hodi po nevarnem robu med lepoto in kičem, ne da bi ji spodrsnilo. Ne naveliča se nizati na papir idealizirane, nekoliko arhaizirane podobe otrok z začudenimi pogledi in odprtimi usti, in otroško učinkujoče, a jasno okarakterizirane odrasle. Pričeske in oblačila oseb, ki nastopajo v pravljici, predstavljajo pravo modno revijo. Značilno oblikovane razprte ročice pravljčnih junakov s kratkimi prsti se zde kot slikarkina signatura. Visoko oblikovalsko kulturo dokazuje slikarka tudi s celostnim oblikovanjem slikanice.

Vnaprej se lahko veselimo novih ilustracij Mojce Cerjak, saj s svežino idej in z izjemno energijo, s katero napolnjuje svoje podobe, upravičeno navdušuje mladež in odrasle. Otroci, še posebej deklice, občudujejo morda predvsem prirščnost upodobljenih likov, številne natančno izrisane nadrobnosti in nežno barvitost, odrasle pa še posebej navdušuje s svežino in dinamiko svojega likovnega izraza.

Maruša Avguštin